

Vertrouwen op water

Jan Willem Breukink denkt heel anders over het gebruik van veedrinkwater sinds Toine van Erp, buitendienstmedewerker bij GD, op zijn melkveebedrijf in Brummen is geweest. Met innovatieve oplossingen en onderzoek bij GD zorgt hij ervoor dat hij de koeien duurzaam van geschikt drinkwater kan voorzien.

Eigenlijk was Toine enkele maanden geleden om een andere reden op het bedrijf van Jan Willem: om te praten over BVD. Maar heb je Toine aan tafel, dan gaat het meestal alsnog over water - het is één van zijn specialisaties. "Toen kregen we spraakwater met elkaar", vertelt de melkveehouder lachend.

Duurzame nieuwbouw

Nog maar kort geleden bouwde de familie Breukink een splinter-nieuwe stal voor hun 190 koeien. Dat kon vanwege het project Ruimte voor de Rivier, een project gericht op ruimte voor de IJssel, aanpalend aan hun bedrijf. Als er toch nieuw gebouwd zou worden, dan alles zo duurzaam mogelijk: klaar voor de toekomst. "Het is hier aardgasvrij en er is geen aansluiting voor het leidingwater. Het hele bedrijf wordt verlicht met led-lampen", vertelt Jan Willem. En ook het water kreeg aandacht. Hij liet een bassin van 300 kuub aanleggen voor de opslag van regenwater. Daarmee reinigt hij de buitenkant van de installaties.

“Ik bleek mooi grondwater te hebben”, vertelt hij. Daar kwam hij achter dankzij het wateronderzoek van GD. Hij opent een map en laat de uitslag zien van de verschillende watersoorten - grondwater en regenwater. “Er staan hier waarden bij en hierachter de norm. Daar kun je wat mee. Zoals je ziet zit alles oké binnen de normen.”

Regenwater als veedrinkwater

Met Toine brainstormde hij vervolgens over de keuze voor het gebruik van grond- en regenwater als veedrinkwater. Momenteel doet hij het nog niet, maar uiteindelijk wil hij het regenwater gaan gebruiken. “Alles wat uit de lucht komt, kun je gebruiken.” Het is wel belangrijk er dan bovenop te zitten. De kwaliteit kan namelijk variëren. “Je moet er op een gegeven moment op kunnen vertrouwen dat het water goed is.”

Via een opvangsysteem waarbij de hemelwaterafvoer via een zeef is aangesloten op de regenwateropslag, vangt hij zoveel mogelijk regenwater op. Dat water komt terecht in een bassin. Die infrastructuur legde hij zelf aan, evenals het opvangpunt met de zeef. “Dat is een leuke uitdaging als je iets heel nieuws wil: vaak is het nog niet te koop. Dus moet je het zelf maken.”

Koeien maken zelf drinkbak schoon

Ook al komt het water goed de drinkbak binnen, het is zaak om het goed in de gaten te houden. Want etensresten die via de koeienneuzen in het water terechtkomen kunnen het drinkwater alsnog vervuilen. Jan Willem kwam op een idee. “Ik kwam erachter dat koeien een mooie ruwe tong hebben, waarmee ze de drinkbakken perfect kunnen schoonmaken. Daarom zet ik elke dag de kraan naar de drinkbakken even dicht via een automatische tijdklok, zo’n twintig minuten tot een uur, afhankelijk van de buitentemperatuur. De dieren likken de bak dan zelf helemaal schoon. Ik houd nog wel in de gaten of er mest in de waterbak zit. Dat maak ik zelf schoon.”

Praktische tips

Uw koeien hebben behoefte aan veel en smakelijk drinkwater. Zeker bij warm weer neemt de waterbehoefte fors toe.

- Gezond drinkwater begint bij goede beschikbaarheid en hygiëne. Controleer of u 7 centimeter drinkbaklengte per koe heeft en beoordeel de waterbakken dagelijks op vervuiling. Voelt u een slijmerige laag in de drinkbak terwijl u deze net heeft schoongemaakt? Onderzoek dan of het water op de drinkplaats (bacteriologisch) verontreinigd is.
- Koeien zijn kieskeurig wat betreft geur en smaak van water. Hoe ruikt het water op de drinkplaats? Koeien ruiken veel beter dan mensen dat doen. Ruikt het water afwijkend, dan had de koe dat al veel eerder gemerkt en drinkt ze minder.
- Koeien willen direct na het melken graag veel water drinken. Zorg dat de drinkbak goed bereikbaar is en voldoende water beschikbaar.
- Heeft u eigen bronwater en twijfelt u of de capaciteit van het waterbehandelsysteem voldoende is om ook tijdens ‘piekmomenten’ voldoende en goed gezuiverd water te garanderen? Ga dan eens na hoeveel water er per minuut in de bak stroomt. Minder dan 20 liter per minuut? Check dan waarom de capaciteit van de wateraanvoer onvoldoende is.
- Observeer het gedrag van koeien tijdens warme periodes. Hebben alle koeien toegang tot water of zijn er opstoppen rondom de waterbak?
- Controleer regelmatig de waterkwaliteit via de Drinkbakcheck.

Kijk voor meer informatie op www.gddiergezondheid.nl/rundveedrinkwater

Toine adviseerde Jan Willem om in de zomer nog eens zo’n onderzoek te doen naar de regenwaterkwaliteit water uit het bassin, omdat kiemen zich bij hoge temperaturen sneller vermenigvuldigen. “Bij temperaturen boven de 20 graden moet je oppassen. Maar het bassin onder de oplopende wachtruimte is koel, donker en het water wordt belucht. Daardoor is de kans dat schadelijke kiemen zich vermeerderen minimaal. Dus als het wateronderzoek in augustus ook goed is, drinken de koeien vanaf september kalkvrij regenwater.”

Voor Jan Willem was het verhelderend om eens zo’n onderzoek te doen. Hij zou het zeker weer doen. “Het is altijd een goede zaak om een monster te nemen en met iemand met kennis daarvan de uitslagen te bespreken. Dat je niet denkt: mooi, ik heb mijn vinkje voor Qlip gehaald, en klaar. Water is belangrijk. Kijk maar naar jezelf, je bestaat voor meer dan de helft uit water. Dat geldt voor ieder organisme. De basis voor een goede gezonde veestapel is goed en schoon drinkwater.”